

การจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยในภาคใต้ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา Armed Forces Development Command's Southern Flood Risk Management

บทความวิชาการ

ร้อยเอก ปิณณวัฒน์ ย่องซี่

ปฏิบัติหน้าที่ นายทหารกิจการพลเรือน หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 43 สำนักงานพัฒนาภาค 4 หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

Captain Bhunnawat Yongsi

Acting to Civil Affairs Staff Officer Mobile Development Unit 43, 4th Regional Development Office, AFDC

E-mail: mai_nco645@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยในภาคใต้ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอกระบวนการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคใต้ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการจัดการปัญหาอุทกภัยทั้งก่อนเกิดอุทกภัย การจัดการในภาวะอุทกภัย และการฟื้นฟูภายหลังอุทกภัย ทั้งนี้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนของกองบัญชาการกองทัพไทย ได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทยขึ้น และได้พัฒนาจัดตั้งศูนย์ฝึกบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะที่ถูกต้อง มีมาตรฐานสากลในการจัดการภัยพิบัติ รวมถึงเป็นหน่วยงานของกองทัพที่สร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อเป็นการบูรณาการในการประสานงานตั้งแต่การเตรียมการ การปฏิบัติขณะเกิดภัยพิบัติ และการฟื้นฟูเยียวยาหลังภัยพิบัติ

คำสำคัญ: อุทกภัย, อุทกภัยภาคใต้, การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย, หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

Abstract

The objectives of Armed Forces Development Command's Southern Flood Risk Management article are to present southern flood risk management of the Armed Forces Development Command. Their managements show the methods of managing flood before it occurred, during the disaster and rehabilitation after flood. Being the main unit of the Royal Thai Armed Forces Headquarters in developing and assisting public, the Armed Forces Development has established Disaster Relief Center where it later developed to Disaster Relief Training Center, with the aims to provide training and develop disaster relief skills on international standard. It was also aimed to be the coordination unit between government agencies and general public, and integrate the coordination since preparedness, operation during disaster and rehabilitation after the disaster.

Keywords: flood, southern flood, disaster risk management, Armed Forces, Development Command

บทนำ

จากสถิติการเกิดภัยพิบัติในรอบ 100 ปี ของศูนย์วิจัยการระบาดวิทยาของภัยพิบัติ (Centre for Research on the Epidemiology of Disaster: CRED, UNISDR) ได้ระบุความเสียหายที่เกิดขึ้นในทวีปเอเชียว่า อุทกภัยเป็นสาธารณภัยที่มีตัวเลขผู้เสียชีวิตสูงเป็นอันดับที่สอง รองลงมาจากภัยแล้ง โดยมี แผ่นดินไหว พายุไซโคลน และสึนามิ มีจำนวนผู้เสียชีวิตตามมาเป็นลำดับ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลมาจากความแปรปรวนของสภาพอากาศจากการที่มีการสะสมของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศมากขึ้นจนเกิดเป็นภาวะโลกร้อน (Global Warming) ทำให้มีการคาดการณ์ในอนาคตว่าการเกิดสาธารณภัยของโลกจะทวีความรุนแรงและสร้างความเสียหายมากขึ้น

อุทกภัย(Flood)คือหนึ่งในสาธารณภัยที่ประเทศไทยต้องเผชิญอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งที่เกิดขึ้นได้สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิต บ้านเรือน และทรัพย์สินของประชาชน อีกทั้งยังส่งผลกระทบในวงกว้างต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะนอกจากความเสียหายที่เกิดขึ้นในระหว่างที่เกิดอุทกภัยแล้ว ยังต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ขวัญและกำลังใจของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ รวมไปถึงการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในชุมชนที่ประสบภัยให้กลับมามีสภาพดังเดิมอีกด้วย โดยในประเทศไทยนั้นอุทกภัยที่สร้างความเสียหายมากที่สุด

ได้แก่ มหาอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 ในพื้นที่ 64 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีผู้เดือดร้อน 5,247,125 ครัวเรือน จำนวน 16,224,302 คน เสียชีวิต 1,026 คน ความเสียหายที่เกิดขึ้นรวมเป็นมูลค่ากว่า 1.44 ล้านล้านบาท¹

ในห้วงเดือนธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา อิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทยมีกำลังแรง ทำให้บางจังหวัดในบริเวณภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทยเกิดฝนตกหนัก ทำให้เกิดเหตุน้ำท่วมฉับพลันและไหลหลาก โดยเจ้าหน้าที่ในจังหวัดร่วมกับหน่วยทหารได้เร่งให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ 4 จังหวัดที่ได้รับผลกระทบหนัก ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และนครศรีธรรมราช ทั้งนี้ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาซึ่งมีพันธกิจในการดำเนินการพัฒนาประเทศ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ สนับสนุนภารกิจของรัฐในการพัฒนาชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ การช่วยเหลือประชาชนตลอดจนภารกิจอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ได้มอบหมายให้หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงให้การช่วยเหลือประชาชนอย่างเร่งด่วนจนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลายลงและเข้าสู่สถานการณ์ปกติ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกระบวนการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคใต้ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการจัดการปัญหาอุทกภัยทั้งก่อนเกิดอุทกภัย การจัดการในภาวะอุทกภัย และการฟื้นฟูภายหลังอุทกภัย อันอาจใช้เป็นแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยประเภทอื่น ๆ เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนต่อไป

¹ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2558, หน้า 3.

การเกิดอุทกภัย

แผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม 2558 ได้ให้คำจำกัดความของอุทกภัยไว้ว่า²

อุทกภัย (Flood) หมายถึง เหตุการณ์ที่มีน้ำท่วมพื้นดินสูงกว่าระดับปกติ ซึ่งมีสาเหตุจากมีปริมาณน้ำฝนมากจนทำให้มีปริมาณน้ำส่วนเกินมาเติมปริมาณน้ำผิวดินที่มีอยู่ตามสภาพปกติ จนเกินขีดความสามารถการระบายของแม่น้ำ ลำคลอง และยังมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ โดยการปิดกั้นการไหลของน้ำตามธรรมชาติ ทั้งเจตนาและไม่เจตนา จนเป็นอันตรายต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดลอม

น้ำท่วมขัง/น้ำล้นตลิ่ง (Inundation/Over Bank Flow) หมายถึง สภาวะน้ำท่วมหรือหรือสภาวะน้ำล้นตลิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากกระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป อันเป็นผลจากการเกิดฝนตกหนัก ณ บริเวณนั้น ๆ ติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำและบริเวณชุมชนเมืองใหญ่ ๆ น้ำท่วมขังส่วนใหญ่จะเกิดบริเวณท้ายน้ำ และแผ่เป็นบริเวณกว้างเนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

น้ำท่วมฉับพลัน (Flash Flood) หมายถึง สภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันในพื้นที่ เนื่องจากฝนตกหนักในพื้นที่ซึ่งมีความชันมาก และมีคุณสมบัติในการกักเก็บน้ำหรือตื้นน้ำน้อย หรืออาจเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น เขื่อน

หรืออ่างเก็บน้ำพังทลาย น้ำท่วมฉับพลันมักเกิดขึ้นหลังจากฝนตกหนัก และมักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งอาจจะไม่มีฝนตกหนักในบริเวณนั้นมาก่อนเลย แต่มีฝนตกหนักมากบริเวณต้นน้ำที่อยู่ห่างออกไป การเกิดน้ำท่วมฉับพลันมีความรุนแรงและเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมาก โอกาสที่จะป้องกันและหลบหนีจึงมีน้อย

การเกิดอุทกภัยในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย เมื่อเดือนธันวาคม 2563 ได้สร้างความเสียหายให้กับ 11 จังหวัด³ คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มี 5 จังหวัดที่เกิดน้ำท่วมขัง ได้แก่ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง และสงขลา โดยมีสาเหตุมาจากอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้ ประกอบกับหย่อมความกดอากาศต่ำปกคลุมประเทศมาเลเซีย ส่งผลให้บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกมีฝนตกหนักถึงหนักมาก บางพื้นที่ทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำไหลหลาก และวาทภัยด้วยเหตุที่ภาคใต้มีภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรที่มีทะเลขนานอยู่ 2 ด้าน คือ ตะวันออกด้านอ่าวไทย และตะวันตกด้านทะเลอันดามัน มีสภาพภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน มีน้ำขนาบอยู่ทั้งสองด้าน จึงทำให้มีฝนตกตลอดปี และเป็นภูมิภาคที่มีฝนตกหนักที่สุดของประเทศ (ค้นหาเมื่อ 15 ม.ค.64)

² แผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม 2558, หน้า 97.

³ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, www.disaster.go.th, ค้นหาเมื่อ 15 ม.ค.64

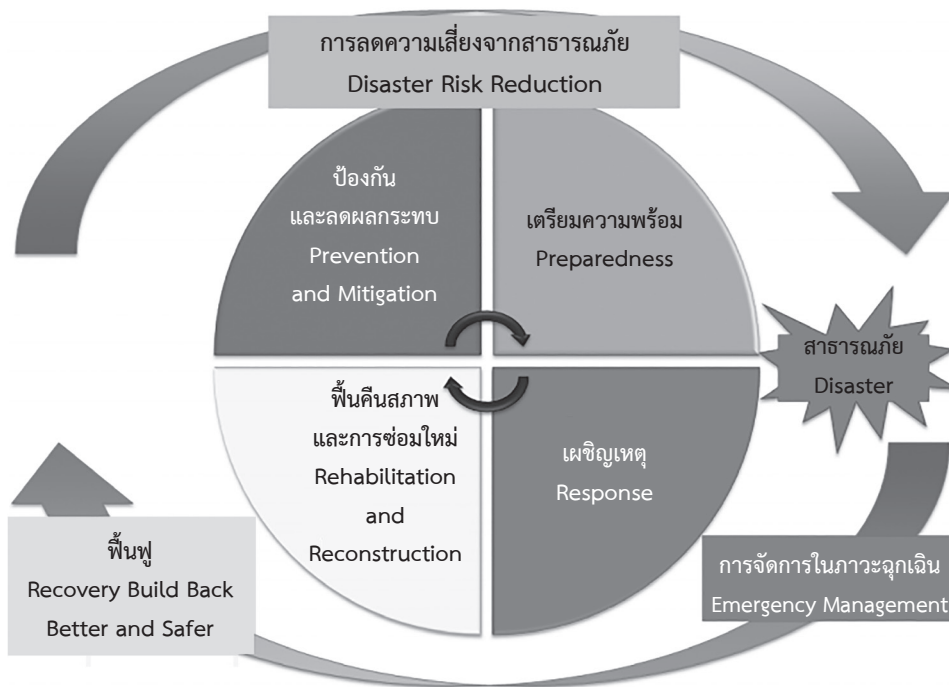
GISTDA, <http://flood.gistda.or.th>

แผนภาพที่ 1 พื้นที่น้ำท่วมเดือนธันวาคม 2563

วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ปัจจุบันทั่วโลกยอมรับว่า สาธารณภัยเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ภัยเกิดขึ้นก่อน จากแนวคิดในอดีตที่เคยมุ่งเน้น “การจัดการสาธารณภัย (Disaster Management: DM)” เมื่อภัยเกิดขึ้นแล้ว กล่าวคือ การจัดการในภาวะฉุกเฉิน การให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย หรือการฟื้นฟูสภาพหลังจากภัยผ่านพ้นมา เป็นการให้ความสำคัญมากขึ้นกับการดำเนินการอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management: DRM)” ประกอบด้วย

1. การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction: DRR) ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การลดผลกระทบ (Mitigation) และการเตรียมความพร้อม (Preparedness) ควบคู่กัน
2. การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) ได้แก่ การเผชิญเหตุ (Response) และการบรรเทาทุกข์ (Relief) รวมถึง
3. การฟื้นฟู (Recovery) ได้แก่ การฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) การสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

ที่มา: แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, หน้า 23

แผนภาพที่ 2 การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย Disaster Risk Reduction

แผนบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนของกองบัญชาการกองทัพไทย ได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ศบภ.นทพ.) กองบัญชาการกองทัพไทยขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวก ประสานงาน สั่งการและกำกับดูแลการปฏิบัติของหน่วยขึ้นตรงในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเมื่อได้รับการร้องขอจากหน่วยงานของรัฐ และ/หรือเอกชน และ/หรือ ศบภ.กท. และ/หรือ ศบภ.ทพ.⁴

ด้านภารกิจ ศบภ.นทพ. เตรียมความพร้อมด้านกำลังพล และยุทโธปกรณ์ พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการอื่น ๆ เมื่อเกิดสาธารณภัยในพื้นที่รับผิดชอบหรือเมื่อสั่ง เพื่อให้ความช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชนให้กลับสู่สภาวะปกติในทั้ง 5 ภูมิภาคของประเทศ โดยปฏิบัติงานตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเตรียมกำลังพลและยุทโธปกรณ์ สิ่งอุปกรณ์ช่วยเหลือ และการจัดการข้อมูล
 2. ขั้นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยขณะเกิดภัย
 3. ขั้นการฟื้นฟูซึ่งการช่วยเหลือเหตุการณ์ภัยพิบัติ
- ซึ่งการปฏิบัติที่ผ่านมาพบว่า กำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยของหน่วยขึ้นตรงนั้นยังขาดทักษะการช่วยเหลือและกู้ภัย ขาดความรู้ในขั้นตอนการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายนอก รวมถึงการบริหารจัดการยังไม่เป็นเอกภาพ

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับมือสาธารณภัยและภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง มีหน่วยงานของกองทัพที่สามารถสร้างบุคลากรที่มีทักษะที่ถูกต้อง มีมาตรฐานสากลในการจัดการภัยพิบัติ รวมถึง

เป็นหน่วยงานของกองทัพที่สร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อเป็นการบูรณาการในการประสานงานตั้งแต่การเตรียมการ การปฏิบัติขณะเกิดภัยพิบัติ และการฟื้นฟูเยียวยาหลังภัยพิบัติ โครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกบรรเทาภัยพิบัติ กองทัพไทย จึงได้เกิดขึ้น โดยอาศัย

- คำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 234/52 ลง 28 ก.ค.52 เรื่องการจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม
- คำสั่งกองทัพไทย (เฉพาะ) ที่ 405/52 ลง 20 ส.ค.52 เรื่องการจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย
- คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการ การบรรเทาสาธารณภัย ศบภ.นทพ.

โดยโครงการดังกล่าว ให้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นเจ้าของโครงการ ในปัจจุบันได้ใช้ชื่อหน่วยงานนี้ว่า ศูนย์ฝึกบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยอนุมัติจัดตั้งเมื่อ 30 มี.ค.59 เป็น นชต.นทพ. มีพื้นที่ 177 ไร่ ตั้งอยู่ที่ ต.ท่าด่าน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา (สันทัศน์ ชำนาญเวช, พ.อ., 2561, 65-66)

สำนักงานพัฒนาภาค 4 กับอุทกภัยในเดือนธันวาคม 2563: กรณีศึกษาการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยในภาคใต้

สำนักงานพัฒนาภาค 4 หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้มีการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาอุทกภัยในพื้นที่โดยการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ได้แก่

1. ระยะก่อนเกิดภัย เป็นการเตรียมความพร้อมในระยะก่อนเกิดภัย เพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น การเตรียมความพร้อมก่อนเกิดสาธารณภัย

⁴ คู่มือบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา 2558, หน้า 99.

จึงเป็นเรื่องสำคัญ โดย สนภ.4 นทพ. มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างกำลังพลที่มีความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่พร้อมจะเผชิญกับสาธารณภัย จึงได้มีการส่งกำลังพลเข้าร่วมการฝึกอบรมของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่การฝึกเบื้องต้นและเฉพาะหน้าที่การบรรเทาสาธารณภัย การฝึกบรรเทาสาธารณภัยในระดับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ และการฝึกบรรเทาสาธารณภัยในระดับศูนย์บรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ กำลังพลของหน่วยฯ ได้เข้ารับการฝึก ณ ศูนย์ฝึกบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านอุทกภัยได้ เช่น วิชาการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ วิชาการกู้ชีพและช่วยชีวิตทางน้ำ วิชาการฝึกส่งข้ามลำน้ำ วิชาเงื่อนไขเชือกกับงานบรรเทาสาธารณภัย วิชาการส่งลงผู้ประสบภัยจากที่สูง วิชาการจัดการภัยพิบัติในสถานการณ์ปัจจุบัน วิชาจิตวิทยากับงานบรรเทาสาธารณภัย วิชาการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เป็นต้น

นอกจากนี้เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับสถานการณ์อุทกภัยที่จะเกิดขึ้น สนภ.4 นทพ. ยังได้จัดชุดบรรเทาสาธารณภัยเคลื่อนที่เร็วร่วมกับผู้นำชุมชนในพื้นที่ตรวจติดตามและประเมินสถานการณ์น้ำในฝ่ายท่าแนะ ต.เขาเย่า อ.ศรีบรรพต จ.พัทลุง พบว่าปริมาณน้ำถึงจุดวิกฤตและระดับน้ำได้เอ่อล้นสปริงเวย์ด้านซ้ายของฝายน้ำในลำคลอง ท่าแนะ เพิ่มปริมาณสูงขึ้น จึงได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ทราบและ เฝ้าระวัง

2. ระยะระหว่างเกิดภัย เพื่อให้การเผชิญเหตุและจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน สนภ.4 นทพ. จึงได้ดำเนินการต่าง ๆ ที่มุ่งรักษาชีวิตของผู้ประสบภัย เป็นหลัก โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือ การกู้ชีพ การกู้ภัย การพยาบาลและสาธารณสุข ตลอดจนการบรรเทาทุกข์และแจกจ่ายสิ่งของยังชีพร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น

2.1 จัดเจ้าหน้าที่ชุดบรรเทาสาธารณภัยเคลื่อนที่เร็วเข้าให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุภัยน้ำป่าไหลหลากจากเทือกเขาน้ำค้างเอ่อล้นเข้าท่วมพื้นที่หมู่บ้านน้ำลาด จังหวัดสงขลา

2.2 จัดกำลังพลชุดบรรเทาสาธารณภัยเคลื่อนที่เร็ว จำนวน 12 นาย และรถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก 2 คัน ร่วมกับกรมชลประทานสร้างพนังกั้นน้ำชั่วคราวเข้าให้ความช่วยเหลือประชาชน เด็ก ผู้สูงอายุ ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์อุทกภัยน้ำท่วมฉับพลันในบางพื้นที่ของ อ.เมือง และอ.ควนขนุน จังหวัดพัทลุง ด้วยการแจกจ่ายน้ำดื่ม ขนย้ายสิ่งของขึ้นที่สูง และบรรจุกระสอบทรายเพื่อทำกำแพงกั้นน้ำ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้ได้รับผลกระทบ

2.3 จัดกำลังพลชุดบรรเทาสาธารณภัยเคลื่อนที่เร็ว จำนวน 24 นาย เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ 4 ลำ รถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก 4 คัน และรถบรรทุกขนาดใหญ่ 2 คัน เข้าให้ความช่วยเหลือประชาชน โดยได้ร่วมกับช่อง one เข้าแจกจ่ายน้ำดื่มและมอบถุงยังชีพ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับราษฎรผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 500 ครอบครัว

3. ระยะหลังเกิดภัย เป็นการปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ชุมชน เพื่อให้บุคคล ชุมชน หรือสังคม ได้ฟื้นคืนสภาพกลับมาเป็นปกติ โดย สนภ.4 นทพ. ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ติดตั้งสะพานเครื่องหนุนมัน โดยได้บูรณาการร่วมกับ อำเภอบ.ก.ก., กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ประชาชนในพื้นที่ในการนำดินมาถมคอสะพานทั้งสองด้านทำให้รถยนต์ รถจักรยาน สามารถสัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้านได้ตามปกติ จนกว่า อบจ. จะสร้างทางเบี่ยงและสะพานถาวรต่อไป ณ พื้นที่ ม.7 บ้านจำปาทอง ต.ต้นยวน อ.พนม จ.สุราษฎร์ธานี

3.2 ติดตั้งเครื่องผลักดันน้ำในคลองสาขา แม่น้ำปัตตานี อ.บางเขา ต.บางเขา อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เพื่อระบายน้ำออกสู่ทะเล ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับราษฎร และติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบเทอร์โบบริเวณ ถ.จะบัวตึก อ.อาเนาะรู อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี เพื่อสูบน้ำออกจากพื้นที่น้ำท่วมขังในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี จนกว่าจะเข้าสู่ภาวะปกติ

3.3 สนับสนุนรถบรรทุกน้ำจำนวน 1 คัน พร้อมกำลังพลจำนวน 5 นาย เข้าดำเนินการฉีดล้างโรงอาหาร และพื้นถนน เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ใช้สอยภายในโรงเรียนให้กลับสู่สภาพปกติหลังได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ณ โรงเรียนวัดทุ่งยาว (สิริราษฎร์สามัคคี) ต.ชุมพล อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง

สรุป

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่าสาธารณภัยเป็นเรื่องที่จัดการได้โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ภัยเกิดขึ้นก่อน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจึงมุ่งมั่นที่จะเตรียมพร้อมรับมือกับสาธารณภัยในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับปัญหาอุทกภัยซึ่งเป็น

สาธารณภัยที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งในประเทศไทย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจึงมีการจัดการฝึกศึกษาอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกำลังพลในการใช้ยุทธโศปกรณ์ การเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำในพื้นที่เสี่ยง ที่อาจเกิดอุทกภัยขึ้น ซึ่งเมื่อเกิดอุทกภัยขึ้นแล้วจะสามารถจัดการกับสถานการณ์อุทกภัยได้อย่างเป็นปกติ มีประสิทธิภาพและที่สำคัญคือทันเวลา ตลอดจนการใช้ขีดความสามารถของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในการเข้าให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูปรับปรุงพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย ให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว กระบวนการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์อุทกภัยระยะต่างๆ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนานั้น เป็นการเตรียมการเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน ให้สมกับวิสัยทัศน์ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่ว่า “หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นหน่วยงานชั้นเยี่ยมของกองทัพไทย ในด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง โดยเตรียมความพร้อมของ ทหารยากรบุคคล ชุมชน พื้นที่ เพื่อป้องกันภัยคุกคามทุกรูปแบบ และประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อกองทัพไทย”

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, *แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558*, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย, 2558.
- สันทัศน์ ชำนาญเวช. (2561). *ศูนย์ฝึกบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย*. ใน *วารสารทหารพัฒนา* (64-67). กรุงเทพฯ: สำนักงานทหารพัฒนา.
- ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม, *แผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2558*, สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2558.
- หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา, *คู่มือบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา พ.ศ. 2558*, หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา, 2558.